

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 24.07.2007 r.

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

**WSTĘPNY SZACUNEK GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH**

Wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2007 r. przedstawiają się następująco:

- **zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na 25,2 - 26,5 mln t, tj. o 23,2% - 29,7% więcej od bardzo niskich zbiorów ubiegłorocznych i o 1,6% - 7,0% więcej od średniej z lat 2001-2005;**
- **zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na 1,8 - 1,9 mln t, tj. o 8,2% - 13,9% więcej od zbiorów ubiegłorocznych, a także zdecydowanie więcej – od 51,6% do 59,6% od średnich zbiorów z lat 2001-2005;**
- **produkcję warzyw gruntowych ocenia się na 4,8 mln t, tj. o 9,5% więcej od niskich zbiorów ubiegłorocznych i o 3,8% więcej od średnich zbiorów z lat 2001-2005;**
- **przewiduje się, że zbiory owoców z drzew wyniosą 1,1 – 1,3 mln t, tj. o 58,7% - 51,3% mniej od zbiorów ubiegłorocznych oraz o 59,6% - 52,3% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005;**
- **zbiory owoców z krzewów owocowych szacuje się na 0,4 mln t, tj. o 21,7% mniej od zbiorów ubiegłorocznych i o 16,6% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005.**

Informacja zawiera wyniki wstępnego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, szacunku I pokosu traw łąkowych, warzyw gruntowych i owoców oraz oceny stanu plantacji ziemniaków i buraków cukrowych, opracowane na podstawie ekspertyz przeprowadzonych na początku drugiej dekady lipca.

Oceny dokonano w oparciu o:

- *ekspertyzy rzeczoznawców GUS (od szczebla gminnego) opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,*
- *sprawozdawczość z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek,*
- *badania stanu roślin uprawnych wykonane w Instytucie Geodezji i Kartografii.*

–

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w bieżącym roku miały przede wszystkim:

- ◆ zwiększenie w porównaniu do roku poprzedniego powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (o ok. 1,5%), rzepaku i rzepiku (o 10,7%) i ziemniaków (o ok. 15,4%);
- ◆ wyraźny wzrost powierzchni uprawy pszenicy ozimej i jarej jako reakcja:
 - na zahamowanie dotychczasowych tendencji rokrocznego wzrostu areалу uprawy kukurydzy,
 - wzrost cen zwłaszcza zbóż jarych w okresie I kwartału 2007 r.;
- ◆ zmniejszenie powierzchni uprawy kukurydzy na ziarno (o 3,3%);
- ◆ długa i ciepła jesień pomimo przejściowego braku należytego uwilgotnienia gleby pozwoliła na dobre wyrośnięcie roślin przed wejściem upraw w stan zimowego spoczynku;
- ◆ na ogół korzystne warunki zimowania zbóż ozimych i rzepaku ozimego – niewielkie straty zimowe (zaorano zaledwie 0,3% powierzchni zasianej zbóż ozimych i 0,5 % powierzchni zasianej rzepaku ozimego); dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2007 r.;
- ◆ wczesna wiosna umożliwiająca przeprowadzenie siewów nawet o 2 tygodnie wcześniej niż w latach przeciętnych, co pozwoliło na korzystne dla zasiewów wydłużenie wegetacji;

Niekorzystnie natomiast wpłynęły:

- ◆ przejściowe niedobory wilgoci w glebie na przełomie kwietnia i maja;
- ◆ mrozy na początku maja, które spowodowały niewielkie szkody w uprawach rolnych (np. uszkodzenia szczytowych kwiatów rzepaku i rzepiku), ale wywołały bardzo duże uszkodzenia upraw sadowniczych (zwłaszcza kwiatów i zawiązków na drzewach owocowych);
- ◆ deszczowa, chłodna i wietrzna pogoda trwająca od połowy maja do końca pierwszej dekady czerwca spowodowała gwałtowne wystąpienie na plantacjach chorób grzybowych i szkodników. Nawracające deszcze często nie dawały możliwości zastosowania racjonalnej ochrony roślin;
- ◆ intensywne opady deszczu połączone z silnym wiatrem w lipcu w wielu rejonach kraju powodowały wyleganie zbóż, uniemożliwiały również rozpoczęcie zbioru dojrzałego już

rzepaku ozimego, co wpłynie na zwiększenie strat spowodowanych osypywaniem się nasion.

W bieżącym roku do zbioru rzepaku ozimego, zbóż ozimych (w pierwszej kolejności jęczmienia ozimego), a także do sprzętu II pokosu siana łąkowego, powszechnie i z dużym zaangażowaniem sił i środków przystąpiono ok. 14 lipca wykorzystując poprawę warunków agrometeorologicznych. Bardzo duży i gwałtowny wzrost temperatury powietrza powodował osypywanie się ziarna z dojrzałych, dobrze wypełnionych łuszczyń rzepaku, które już w I dekadzie lipca znajdowały się w fazie pełnej dojrzałości. Rzeczoznawcy terenowi GUS przewidują wystąpienie strat tuż przed zbiorami i podczas zbioru rzepaku.

Zboża

Wstępnie szacuje się, że **powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wynosi ponad 8,1 mln ha¹**, tj. o 1,5% więcej niż przed rokiem, z tego:

- pszenicy ponad 2,3 mln ha (o ok. 6,9% więcej niż w 2006 r.),
- żyta ok. 1,5 mln ha (o ok. 10,7% więcej),
- jęczmienia blisko 1,2 mln ha (o ok. 3,9% mniej),
- owsa blisko 0,6 mln ha (o 3,0% więcej niż w 2006 r.),
- pszenżyta blisko 1,1 mln ha (tj. o 8,3% mniej od zasiewów ubiegłorocznych),
- mieszanek zbożowych ok. 1,5 mln ha (tj. 2,6% mniej).

Tabl. 1. Powierzchnia, plony i zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2001-2005 a)	2006	2007 b)	
	w liczbach bezwzględnych			2006=100
Powierzchnia w mln ha	8,0	8,0	8,1	101,5
Plony z 1 ha w dt	30,9	25,6	31,1 – 32,7	122 – 128
Zbiory w tys. t	24799,6	20453,0	25204,5 – 26531,1	123 – 130

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny.

¹ Powierzchnię zasiewów zbóż ustalono na podstawie szacunków rzeczoznawców terenowych GUS. Wyniki reprezentacyjnego badania powierzchni zasiewów zostaną wykorzystane do obliczenia produkcji w szacunku wynikowym w listopadzie.

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, **zwiększył się udział powierzchni zbóż ozimych z 55,2% w 2006 r. do 55,9% w br., a zmniejszył się udział powierzchni zbóż jarych z 44,8% do 44,1%.**

Wstępnie szacuje się, że **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 31,1 – 32,7 dt/ha, tj. o 5,5 – 7,1 dt/ha (o 22% – 28%) więcej niż w 2006 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o 0,2 – 1,8 dt/ha (o 1% – 6%).**

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oceniono na 25204,5 – 26531,1 tys. t, tj. o 4751,5 – 6078,0 tys. t (o 23% - 30%) więcej niż w 2006 r.

Plony zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 33,1 – 34,8 dt/ha, tj. o 5,1 – 6,8 dt/ha (o 18% - 24%) więcej od ubiegłorocznych.

Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 2. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2006	2007 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2006=100
Pszenica	39,6	34,0	39,0 – 41,0	115 – 121
Żyto	24,4	19,9	25,0 – 26,3	126 – 132
Jęczmień	36,0	32,1	37,1 – 39,0	116 – 122
Pszenżyto	32,9	27,4	33,2 – 34,9	121 – 127
Mieszanki zbożowe	29,2	25,0	30,9 – 32,5	124 – 130

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny.

Zbiory zbóż ozimych wstępnie wyszacowano na 14982,7-15771,3 tys. t, w tym:

- pszenicy na 7297,2 – 7681,2 tys. t, tj. o 19% - 26% więcej niż w 2006 r.;
- żyta na 3649,0 – 3841,1 tys. t, tj. o 39% - 47% więcej niż w roku ubiegłym;
- pszenżyta na 3227,0 – 3396,9 tys. t, tj. o 10% - 15% więcej od ubiegłorocznych.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 28,6 – 30,1 dt/ha, tj. o 6,0 – 7,5 dt/ha (o 27% - 33%) więcej niż w 2006 r.

Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 3. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2006	2007 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2006=100
Pszenica	31,1	24,9	30,8 – 32,5	124 – 131
Jęczmień	31,0	25,0	31,2 – 32,8	125 – 131
Owies	24,7	19,2	24,9 – 26,2	130 – 137
Pszenżyto	27,0	21,2	27,1 – 28,5	128 – 134
Mieszanki zbożowe	27,4	21,7	27,5 – 29,0	127 – 134

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny.

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 10221,8 – 10759,8 tys. t, w tym:

- pszenicy na 1401,6 – 1475,4 tys. t, tj. o 49% - 56% więcej niż w roku ubiegłym;
- jęczmienia na 3142,9 – 3308,3 tys. t, tj. o 18% - 24% więcej;
- owsa na 1382,2 – 1454,9 tys. t, tj. o 34% - 41% więcej;
- mieszanek zbożowych na 3963,1 – 4171,7 tys. t, tj. o 24% - 30% więcej niż w 2006 r.

Z szacunku wstępnego upraw rolnych wynika, że nie obserwuje się znacznego wzrostu powierzchni uprawy zbóż w Polsce. Wzrost plonowania w porównaniu do niekorzystnych wyników uzyskanych w poprzednim roku jest wynikiem przede wszystkim dobrego układu warunków agrometeorologicznych zarówno na jesieni 2006 r., jaki i w okresie wegetacji 2007 r., a także zwiększenia zużycia plonotwórczych środków produkcji.

Wzrost produkcji zbóż w bieżącym roku jest wynikiem wyższych plonów, a także systematycznej poprawy struktury gatunkowej. W bieżącym roku obserwuje się wzrost powierzchni uprawy pszenicy ozimej i jarej, przy spadku zasiewów pszenżyta i mieszanek zbożowych, których powierzchnia wzrastała w latach poprzednich.

Rzepak i rzepik

Wstępnie szacuje się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku łącznie wynosi ok. 0,7 mln ha i jest większa od ubiegłorocznej o ok. 10,7%. Nastąpiło zwiększenie

powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ozimego o 13,5%.

Siewy rzepaku ozimego pod zbiory w 2007 r. prowadzono w dość niekorzystnych warunkach agrometeorologicznych związanych ze zbyt małym uwilgotnieniem gleby. W oczekiwaniu na poprawę warunków wilgotnościowych siew rzepaku ozimego wykonywano jeszcze w I dekadzie września, przekraczając optymalne terminy agrotechniczne. Przed okresem zimowego spoczynku rośliny na plantacjach, mimo opóźnionych siewów, bardzo dobrze wyrosły i rozkrzewiły się. Sprawiała to długa i ciepła jesień. W czasie zimy 2006/2007 warunki atmosferyczne nie stwarzały większego zagrożenia dla roślin rzepaku ozimego.

Kwitnienie rzepaku ozimego, a także jarego przebiegało w niezbyt sprzyjających warunkach atmosferycznych. Majowe przymrozki uszkodziły szczytowe kwiaty pędu głównego rzepaku, jednak kwitnienie, zawiązywanie, a w końcowej fazie wegetacji wypełnienie łuszczyń na pędach bocznych było bardzo dobre.

Szacuje się, że plony rzepaku i rzepiku ogółem wyniosą 25,9 – 27,2 dt/ha.

Na wysokość plonów rzepaku i rzepiku korzystnie wpłynęły:

- wyrównane wschody, mimo opóźnienia siewów spowodowanego przesuszeniem wierzchniej warstwy gleby,
- prawidłowy rozwój roślin przed wejściem w okres zimowego spoczynku, ze względu na długą i ciepłą jesień,
- na ogół dobre warunki zimowania roślin rzepaku,
- przyspieszona wegetacja wiosną 2007 r. przez co wydłużony został okres wegetacji,

niekorzystny wpływ miały natomiast:

- kwitnienie w niezbyt sprzyjających warunkach pogodowych,
- obfite, nawracające deszcze, połączone z silnym wiatrem występujące w III dekadzie czerwca i w I dekadzie lipca powodujące osypywanie i pogorszenie jakości ziarna,
- opóźnienie zbioru wywołane niekorzystnymi dla zniw warunkami atmosferycznymi.

Od 2004 r. występuje trend wzrostowy w powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku. Aktywna polityka wspierania produkcji i stosowania biopaliw w Polsce i na świecie może wpłynąć na dalszy wzrost powierzchni uprawy tego gatunku, a uruchomione ostatnio dopłaty

do uprawy rzepaku na cele energetyczne produkcję tę będą stymulowały.

Tabl. 4. Powierzchnia, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2006	2007 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2006=100
Powierzchnia w mln ha	0,5	0,6	0,7	111
Plony z 1 ha w dt	24,6	26,5	25,9 – 27,2	98 – 103
Zbiory w tys. t	1178,4	1651,5	1786,5–1880,5	108 – 114

a) Przeciętne roczne b) Szacunek wstępny.

Uprawy okopowe

Korzystne warunki agrometeorologiczne wiosną 2007 r. pozwoliły na rozpoczęcie sadzenia ziemniaków na wczesny zbiór już w ostatnich dniach marca i w I dekadzie kwietnia. Powszechnie jednak sadzenie ziemniaków przeprowadzano w II i III dekadzie kwietnia, a rejonami kończono je jeszcze w pierwszych dniach maja. Majowe spadki temperatury uszkodziły w niewielkim stopniu jedynie plantacje ziemniaków przeznaczonych na wczesny zbiór, jeśli nie były one w tym czasie okryte agrowłókniną. Utrzymujące się do połowy maja niskie temperatury powietrza zwłaszcza nocą spowolniły wschody ziemniaków i ich wzrost. Wzrost temperatury powietrza w II połowie maja oraz korzystne warunki agrometeorologiczne dla roślin okopowych w czerwcu sprzyjały rozwojowi roślin. Długotrwałe opady występujące w I dekadzie lipca stworzyły zagrożenie wystąpienia zarazy ziemniaka.

Dobra wilgotność gleby sprzyja rozwojowi chwastów na plantacjach ziemniaków, co może niekorzystnie wpłynąć na plonowanie. W bieżącym roku utrudniona była również walka ze stonką ziemniaczaną. Długotrwały wylęg larw stonki ziemniaczanej utrudniał zastosowanie skutecznej ochrony roślin przed tym szkodnikiem. Na plantacjach obserwuje się również występowanie alternariozy ziemniaka, która niszczy powierzchnię asymilacyjną roślin. Obecnie stan plantacji ziemniaka jest jednak dobry, oceniony na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego (tj. o 0,3 stopnia wyżej niż w roku ubiegłym). Zbiory ziemniaków bardzo wczesnych i wczesnych będą dobre. Odmiany późniejsze jeszcze nie skumulowały plonu i jego wysokość będzie zależała od warunków atmosferycznych w dalszym okresie wegetacji.

Do siewów buraków cukrowych przystąpiono lokalnie w bieżącym roku już na przełomie marca i kwietnia, jednak ich nasilenie wystąpiło w II i III dekadzie kwietnia.

Buraki cukrowe wysiane wcześniej wschodziły równomiernie, natomiast siane później – nierównomiernie. Przyczyną utrudnionych wschodów było pogorszenie uwilgotnienia gleby w III dekadzie kwietnia i na początku maja. Poprawa warunków wilgotnościowych w końcu pierwszej dekady maja przyczyniła się do intensywnego wzrostu roślin, jednak obsada roślin na 1 ha jest niższa od ubiegłorocznej i wynosi 85-88 tys. roślin (w roku ubiegłym ok. 90 tys. szt.). W bieżącym roku obserwowano intensywny wzrost chwastów na plantacjach; w celu ich zniszczenia plantatorzy wykonywali nawet 3-krotny oprysk herbicydami. Stan plantacji buraków cukrowych jest dobry – oceniono go na 4,0 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,4 stopnia wyżej aniżeli w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Siano łąkowe

Stan trwałych użytków zielonych po dość łagodnej zimie był dobry, nie stwierdzano tak niekorzystnych zjawisk jak wymoknięcia, czy wymokliska.

Warunki wegetacji roślinności łąkowej wczesną wiosną br. były niezbyt korzystne. Niskie temperatury powietrza w kwietniu spowodowały opóźnienie ruszenia wegetacji roślin na trwałych użytkach zielonych, a przyrost biomasy był początkowo powolny. Dopiero w maju, a zwłaszcza w II i III dekadzie, nastąpił intensywny przyrost biomasy. Do zbiorów I pokosu siana przystąpiono powszechnie dopiero w II dekadzie czerwca. Tylko nieliczne powierzchnie łąk skoszono pod koniec maja, najczęściej z przeznaczeniem do zakiszenia. Jakość zbieranego siana była od średniej do dobrej (siano było za długo przetrzymywane na łąkach z uwagi na przelotne deszcze). Opady w II połowie czerwca korzystnie wpłynęły na odrost runi II pokosu traw.

Plony I pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na około 26,4 t/ha tj. na poziomie wyższym od ubiegłorocznego o ok. 10,0%.

Warzywa gruntowe

Według wstępnej oceny rzeczoznawców terenowych GUS, **powierzchnia uprawy warzyw gruntowych** w bieżącym roku jest zbliżona do ubiegłorocznej. Na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego utrzymuje się powierzchnia uprawy większości podstawowych gatunków warzyw gruntowych.

Szacuje się, że **łączna produkcja warzyw gruntowych w 2007 r. wyniesie ponad**

4,8 mln t i będzie wyższa o 9,5% od stosunkowo niskiej produkcji roku poprzedniego. Przewiduje się, że zbiory wszystkich gatunków warzyw gruntowych będą wyższe od uzyskanych w roku ubiegłym.

Z uwagi na bardzo wczesną wiosnę siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się o około dwa tygodnie wcześniej niż w przeciętnym roku. Brak dostatecznej ilości opadów deszczu w kwietniu i w pierwszej dekadzie maja, powodujący w wielu rejonach kraju zdecydowany niedobór wilgoci w glebie, nie sprzyjał wschodom i wzrostowi warzyw gruntowych. Jednak opady deszczu występujące w II dekadzie maja poprawiły uwilgotnienie gleby i wpłynęły korzystnie na dalszą wegetację warzyw. W bieżącym roku warunki agrometeorologiczne w czerwcu i w pierwszej połowie lipca sprzyjały intensywnemu wzrostowi warzyw kapustnych i korzeniowych. Wysoka temperatura powietrza oraz wystarczającą ilość wilgoci w glebie sprzyja także wzrostowi warzyw ciepłolubnych. Pozytywny wpływ na plonowanie warzyw w 2007 r. może mieć spodziewany wzrost zużycia nawozów mineralnych.

Tabl. 5. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2001 – 2005 ^{a)}	2006	2007 ^{b)}	
	w tys. t			2006 = 100
Ogółem	4653	4408	4828	109,5
kapusta	1365	1189	1315	110,6
kalafiory	205	212	221	104,3
cebula	701	590	666	112,9
marchew jadalna	861	833	887	106,4
buraki ćwikłowe	365	341	356	104,6
ogórki	280	272	287	105,5
pomidory	235	247	258	104,6
pozostałe ^{c)}	641	724	838	115,7

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Według wstępnych szacunków rzeczoznawców terenowych GUS plony **kapusty** w bieżącym roku będą wyższe od stosunkowo niskich ubiegłorocznych o blisko 13%, a łączna produkcja tego gatunku wyniesie ok. 1,3 mln t, tj. o 10,6% więcej niż w roku ubiegłym.

Szacuje się, że plonowanie **kalafiorów** będzie wyższe ubiegłorocznego o ponad 10%,

a zbiory tego gatunku będą o ok. 4,3% większe od uzyskanych w poprzednim sezonie wegetacyjnym i wyniosą 221 tys. ton.

Przy szacowanym znacznie wyższym od ubiegłorocznego plonie **cebuli** (wzrost o 18,3%), przewiduje się, że produkcja tego gatunku wyniesie około 666 tys. t i będzie wyższa o blisko 13% od bardzo niskiej uzyskanej w 2006 r. Jednak rzeczoznawcy sygnalizują, że przy sprzyjających warunkach zbiory cebuli mogą być większe.

Tegoroczne zbiory **marchwi jadalnej** ocenia się na ok. 887 tys. t, tj. o ponad 6% więcej od stosunkowo niewysokich zbiorów roku ubiegłego, przy plonach o ponad 10% większych od ubiegłorocznych.

Zbiory **buraków ćwikłowych** szacuje się na ok. 356 tys. t, tj. o prawie 5% więcej od uzyskanych w roku poprzednim, przy ok. 11% wzroście plonów.

Produkcję **ogórków** ocenia się na ok. 287 tys. t, tj. o ponad 5% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Przewiduje się, że plonowanie ogórków będzie o ok. 10% wyższe niż w roku ubiegłym.

Ocenia się, że tegoroczne zbiory **pomidorów** będą także o ok. 5% większe od ubiegłorocznych i wyniosą ok. 258 tys. t. Plony pomidorów będą wyższe o ponad 6% od uzyskanych w 2006 r.

Szacuje się, że na skutek wyższego niż w 2006 roku plonowania **warzyw z grupy „pozostałe”** (wzrost o blisko 13%), ich produkcja wyniesie w bieżącym roku 838 tys. t, tj. o blisko 16% więcej w stosunku do roku 2006.

Owoce z drzew

W bieżącym roku nie odnotowano znaczących uszkodzeń zimowych w uprawach sadowniczych. Bardzo łagodna zima przyczyniła się do nasilenia występowania szkodników drzew i krzewów owocowych wiosną 2007 r. Wcześniejsze ruszenie wegetacji przyspieszyło kwitnienie upraw sadowniczych. Występujące w pierwszych dniach maja ujemne temperatury powietrza spowodowały bardzo duże uszkodzenia pąków, kwiatów i zawiązków owocowych przede wszystkim na drzewach owocowych. Zdecydowanie mniejsze uszkodzenia wystąpiły na krzewach owocowych i truskawkach. W poszczególnych rejonach kraju, a nawet w poszczególnych gospodarstwach stwierdzono zróżnicowany stopień uszkodzeń, w zależności od gatunku, odmiany, wieku drzew, położenia sadu, skłonu gruntu, faz rozwojowych kwiatostanu. Najniższe temperatury i największe straty wystąpiły na

Mazowszu, w Wielkopolsce, na Kujawach, Podkarpaciu oraz w województwie świętokrzyskim, a także w województwach wschodniej Polski, jednak i w tych rejonach wystąpiły duże różnice w stopniu uszkodzenia poszczególnych sadów.

Według wstępnego szacunku **zbiory owoców z drzew** w bieżącym roku będą o ponad połowę niższe od zbiorów roku 2006 i **wyniosą od 1,1 do 1,3 mln t, tj. od 58,7% do 51,3% mniej niż w roku ubiegłym**. Przewiduje się znacznie niższą od ubiegłorocznej produkcję wszystkich gatunków owoców z drzew, a szczególnie jabłek, moreli i orzechów włoskich.

Tabl. 6. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001 – 2005 ^{a)}	2006	2007 ^{b)}	
	w tys. t			2006 = 100
Ogółem	2762	2706	1117 – 1317	41,3 – 48,7
jabłonie	2325	2305	900- 1100	39,0 – 47,7
grusze	79	59	30	50,1
śliwy	114	94	50	53,4
wiśnie	177	195	108	55,5
czereśnie	43	38	21	55,6
pozostałe ^{c)}	24	14	8	53,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Przewiduje się, że zbiory jabłek w bieżącym roku będą aż o 61,0% - 52,3% niższe od ubiegłorocznych i wyniosą od 900 do 1100 tys. ton.

Według wstępnego szacunku **grusze**, które w ostatnich dwóch sezonach wegetacyjnych owocowały słabo, w obecnym sezonie dadzą jeszcze niższe zbiory. Ocenia się, że zbiory gruszek wyniosą jedynie ok. 30 tys. t, tj. o blisko połowę mniej od ubiegłorocznych.

W bieżącym roku produkcję **śliwek** szacuje się na ok. 50 tys. t, a więc o ponad 46% niżej od zbiorów roku ubiegłego.

Według szacunku rzeczoznawców GUS, zarówno zbiory **wiśni**, jak i **czereśni** w bieżącym roku są o ponad 44% mniejsze od ubiegłorocznych. Produkcję wiśni ocenia się na ok. 108 tys. t, a czereśni na ok. 21 tys. ton. Tegoroczne plony czereśni były o blisko 50% mniejsze od ubiegłorocznych, natomiast wiśni o ponad 45% mniejsze.

Przewiduje się, że łączne zbiory **pozostałych owoców z drzew** wyniosą niespełna 8 tys. t, tj. o ponad 46% mniej niż w roku ubiegłym. Szczególnie niska będzie produkcja moreli (o blisko 56% mniej od bardzo niskiej ubiegłorocznej) oraz orzechów włoskich

(o ponad 51%) Drzewa tych gatunków podczas wiosennych mrozów, podobnie jak jabłonie, ucierpiały najbardziej.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Szacuje się, że **zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosą w bieżącym roku jedynie ok. 396 tys. t, tj. o ok. 21,7% mniej niż w roku ubiegłym.** Według wstępnego szacunku niższe od ubiegłorocznych będą zbiory wszystkich gatunków owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych, z wyjątkiem borówki wysokiej.

Tabl. 7. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001 – 2005 ^{a)}	2006	2007 ^{b)}	
	w tys. t			2006 = 100
Ogółem	475	505	396	78,3
truskawki	179	194	166	85,7
maliny	51	53	42	79,3
porzeczki	181	195	129	66,1
agrest	22	16	14	86,3
jagodowe pozostałe ^{c)}	41	48	46	94,3

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Aronia, borówka wysoka i inne owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych.

Szacuje się, że areal uprawy **truskawek** w bieżącym roku będzie zbliżony do ubiegłorocznego. Truskawki podobnie jak większość upraw sadowniczych zostały uszkodzone podczas mrozów występujących w okresie kwitnienia. Przemarznięciu uległy jednak tylko pierwsze kwiaty truskawek, szczególnie odmian deserowych, które kwitły wcześniej. Przemysłowe odmiany truskawek nie uległy większym uszkodzeniom podczas kwitnienia. Warunki agrometeorologiczne w późniejszym okresie w większości rejonów kraju sprzyjały wegetacji tego gatunku. Jednak podczas zbiorów warunki atmosferyczne nie były już korzystne, zaś okres owocowania był skrócony. Tegoroczne zbiory truskawek ocenia się na ok. 166 tys. t, tj. o 14,3% mniej od dość wysokich zbiorów roku ubiegłego. Truskawki z tegorocznych zbiorów nie były dobrej jakości.

Tegoroczną produkcję **malin** szacuje się obecnie na ok. 42 tys. t, tj. o ponad 20% mniej od dość wysokich zbiorów roku ubiegłego. Jednak biorąc pod uwagę zbiór malin jesiennych, które nie ucierpiały z powodu wiosennych mrozów zbiory malin mogą być wyższe.

Produkcję **porzeczek** ocenia się na ok. 129 tys. t, tj. o około jedną trzecią mniej od

uzyskanej w roku 2006. Szacuje się, że tegoroczne plony porzeczek, zwłaszcza czarnych, będą znacznie niższe od ubiegłorocznych.

Zbiory **agrestu** w bieżącym roku, będą o ok. 14% niższe od ubiegłorocznych i wyniosą ok. 14 tys. ton.

Łączne zbiory **pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** szacuje się na ok. 46 tys. t, tj. o niespełna 6% mniej niż w roku ubiegłym. Jedyne produkcja borówki wysokiej jest oceniana nawet na poziomie wyższym od ubiegłorocznego, z uwagi na znaczny wzrost powierzchni uprawy tego gatunku.

x

x

x

Szacunek wstępny produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych jest wynikiem ocen plonów i zbiorów przeprowadzonych przez ekspertów terenowych GUS uwzględniających niezwykle zróżnicowanie i zmienność tegorocznych warunków agrometeorologicznych zarówno w poszczególnych fazach rozwojowych roślin, jak i w ujęciach regionalnych. Przy opracowywaniu danych zbiorczych korzystano również z badań Instytutu Geodezji i Kartografii dotyczących oceny stanu roślin uprawnych.

Przedstawione szacunkowe oceny dotyczą stanu upraw w pierwszej połowie lipca, natomiast dalszy przebieg warunków agrometeorologicznych zadecyduje o faktycznej wysokości plonów i zbiorów.

Załącznik 1

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie od jesieni 2006 r. do lata 2007 r.

W końcu lata i jesienią 2006 r. - a więc w okresie siewów upraw ozimych warunki termiczno-wilgotnościowe były zróżnicowane. Występujące w wielu rejonach kraju w sierpniu intensywne, nawracające deszcze utrudniały prowadzenie prac późniejszych i siew rzepaku ozimego. Ciepły, słoneczny i suchy wrzesień spowodował, że na glebach lżejszych odnotowano niedostateczne uwilgotnienie gruntu, utrudniające siewy i kiełkowanie ozimin. Na początku września dobiegł końca siew rzepaku ozimego i rozpoczęto siewy zbóż ozimych, które powszechnie wykonywano w drugiej i trzeciej dekadzie września, a kończono w październiku. Trwająca w październiku ciepła i słoneczna pogoda z opadami poniżej średniej wieloletniej wpływała niekorzystnie na stan uwilgotnienia gruntu. W październiku w całym kraju obserwowano wschody zbóż ozimych; na terenach, gdzie występowało przesuszenie gruntu wzrost roślin był powolny. Zboża wysiewane we wrześniu rozpoczęły w październiku fazę krzewienia.

Występujące na początku listopada ochłodzenie oraz opady śniegu, a rejonami deszczu ze śniegiem spowodowały przejściowe zahamowanie procesów życiowych roślin. Znaczne spadki temperatury były krótkotrwałe i nie spowodowały uszkodzenia upraw. Utrzymująca się w drugiej i trzeciej dekadzie listopada wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby wpłynęła na przedłużenie wegetacji. Długa i ciepła jesień zrekompensowała skutki jesiennych niedoborów wilgoci w glebie.

Rośliny w końcowej fazie jesiennego wzrostu były bardzo dobrze wyrosnięte i rozkrzewione. W I połowie grudnia trwał jeszcze ich powolny rozwój.

Utrzymująca się w grudniu wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, osiągająca w pierwszej dekadzie miesiąca powyżej 10°C podtrzymywała rejonami wegetację roślin. Występujące w II połowie grudnia spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu dochodzące do -10°C były krótkotrwałe i nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia utrzymywała się wówczas powyżej wartości krytycznych dla roślin. Występujące w całym kraju w połowie trzeciej dekady grudnia znaczne spadki temperatury powietrza i miejscami intensywne opady śniegu zahamowały wegetację roślin powodując ich wejście w stan zimowego spoczynku. Spadki temperatury powietrza przy gruncie, dzięki zalegającej prawie w całym kraju pokrywie śnieżnej nie spowodowały jednak start w uprawach. Występujące w styczniu silne, porywiste wiatry przy ujemnej temperaturze powietrza lokalnie powodowały przemieszczanie śniegu, odkrywanie roślin i ich niewielkie uszkodzenia wywołane wysmalaniem.

W lutym występujące głównie we wschodniej i północo-wschodniej Polsce spadki

temperatury powietrza przy gruncie do -15°C , dzięki zalegającej dość grubej pokrywie śnieżnej nie spowodowały uszkodzenia ozimin. W niektórych rejonach kraju uszkodzenia mogły powodować dobowe wahania temperatury powietrza powodujące rozmarzanie i zamarzanie wierzchniej warstwy gruntu.

Rzeczoznawcy terenowi GUS informowali o uszkodzeniach ozimin spowodowanych przede wszystkim tworzeniem się na polach zastoisk wody, występowaniem chorób grzybowych, a także w mniejszym stopniu wysmalaniem roślin wywołanym silnymi wiatrami, uszkodzeniami wywołanymi rozmarzaniem i zamarzaniem wierzchniej warstwy gleby.

Przebieg pogody w pierwszej dekadzie marca przyczynił się do bardzo wczesnego ruszenia wegetacji początkowo w zachodniej części Polski, a dalsze ocieplenie i słoneczna pogoda w drugiej dekadzie tego miesiąca wywołała ruszenie wegetacji na obszarze całego kraju.

Korzystne warunki agrometeorologiczne przyspieszyły wiosenne prace polowe. Do siewów i sadzenia roślin uprawnych przystąpiono o ponad 2 tygodnie wcześniej niż zwykle, a o ponad miesiąc wcześniej niż w roku ubiegłym, gdy prace polowe były znacznie opóźnione w stosunku do przeciętnych terminów agrotechnicznych.

Korzystne warunki agrotechniczne umożliwiły prowadzenie już w pierwszej dekadzie marca wiosennych prac polowych. W zachodnich rejonach Polski w drugiej dekadzie marca, a na przeważającym obszarze kraju w trzeciej dekadzie marca przeprowadzono siewy zbóż jarych, które zakończono w pierwszej dekadzie kwietnia. Wegetacja roślin w pierwszej i drugiej dekadzie kwietnia przebiegała na ogół bez zakłóceń, w sprzyjających warunkach agrometeorologicznych. Lokalnie w pierwszej, a na znacznym obszarze kraju w drugiej dekadzie kwietnia żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima oraz trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło. W pierwszej dekadzie kwietnia, a na ogół w drugiej dekadzie, zaczęły pojawiać się wschody zbóż jarych.

W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia sadzono ziemniaki, wykonywano siew buraków cukrowych oraz rozpoczęto siew kukurydzy uprawianej na zielonkę i na ziarno. Na przełomie kwietnia i maja obserwowano kwitnienie rzepaku ozimego. Lokalnie na plantacjach wystąpiły uszkodzenia przymrozkowe kwiatów na głównych pędach rzepaku ozimego spowodowane spadkiem temperatury w pierwszych dniach maja. W końcu kwietnia rozpoczęły kwitnienie trawy łąkowe. Występujący na przeważającym obszarze kraju niedobór opadów przyczynił się do pogorszenia warunków wilgotnościowych gleby, które jeszcze w pierwszej dekadzie maja nie uległy zasadniczej poprawie. Wzrost zbóż ozimych i jarych w okresie ich dużego zapotrzebowania na wodę przebiegał w wielu rejonach kraju w warunkach niedostatecznego uwilgotnienia gleby. W drugiej dekadzie kwietnia rozpoczęło się kwitnienie drzew

owocowych, a występujące na początku trzeciej dekady kwietnia spadki temperatury spowodowały pierwsze uszkodzenia pąków i kwiatów. W pierwszych dniach maja na przeważającym obszarze kraju spadki temperatury powietrza w nocy (do -7 °C, a w niektórych rejonach kraju nawet do -9 °C) spowodowały bardzo duże uszkodzenia pąków kwiatowych, kwiatów, a także pierwszych zawiązków owoców na drzewach owocowych. Nieco mniejsze, ale znaczące uszkodzenia pąków kwiatowych i kwiatów wystąpiły na krzewach owocowych. Uszkodzeniom uległy także pąki i kwiaty wczesnych odmian truskawek oraz pierwsze szczytowe kwiaty odmian późniejszych. W drugiej dekadzie maja warunki wilgotnościowe uległy poprawie, jednak zmienne warunki termiczne, na ogół zimne noce występujące do połowy maja hamowały wegetację upraw.

Pierwsza połowa lipca charakteryzowała się pogodą chłodną, deszczową i wietrzną, co nie sprzyjało prowadzeniu zbioru rzepaku ozimego i jęczmienia ozimego. Trwało dojrzewanie zbóż, które jednak w wielu rejonach kraju wyległy na skutek intensywnych, zlewnych opadów, lokalnych gradobić połączonych z silnym wiatrem.

Poprawa warunków agrometeorologicznych pozwalająca na zintensyfikowanie prac żniwnych i zbioru II pokosu traw łąkowych nastąpiła w całej Polsce od 14 lipca.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2006 r. do lata 2007 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a/}	mm	% normy ^{a/}
JESIEŃ ^{b/} 2006				
Wrzesień	15,9	3,0	31,7	55,5
Październik	10,8	2,5	33,2	75,4
Listopad	6,0	3,0	60,2	143,1
ZIMA ^{b/} 2006/2007				
Grudzień	4,0	4,1	28,9	69,9
Styczeń	3,6	5,3	83,1	259,9
Luty	0,2	1,1	37,8	140,7
WIOSNA ^{b/} 2007				
Marzec	6,2	3,5	43,1	125,3
Kwiecień	9,2	1,8	15,3	39,0
Maj	14,8	1,9	67,0	122,6
LATO ^{b/} 2007				
Czerwiec	18,2	2,5	87,3	115,1

a/ jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000.

b/ średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

**Tabl. 8. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi
Ogółem**

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2006	2007 ^{a/}	2006 = 100	2006	2007 ^{a/}	2006 = 100	2006	2007 ^{a/}	2006 = 100
Polska	7991,4	8112,9	101,5	25,6	31,1- 32,7	121,5 - 127,7	20453,0	25204,5 - 26531,1	123,2 - 129,7
Dolnośląskie	473,7	475,3	100,3	31,1	39,8	128,0	1473,6	1892,9	128,5
Kujawsko-pomorskie	605,0	639,5	105,7	29,9	37,0	123,7	1806,9	2363,3	130,8
Lubelskie	823,3	846,2	102,8	21,6	30,2	139,8	1774,6	2555,7	144,0
Lubuskie	219,5	221,7	101,0	20,4	30,9	151,5	447,5	684,3	152,9
Łódzkie	630,8	626,6	99,3	22,7	30,4	133,9	1429,8	1902,0	133,0
Małopolskie	241,7	249,3	103,1	24,5	31,5	128,6	592,4	786,2	132,7
Mazowieckie	1008,3	1018,1	101,0	20,9	27,3	130,6	2111,3	2782,9	131,8
Opolskie	306,5	313,7	102,4	36,2	45,2	124,9	1108,9	1417,9	127,9
Podkarpackie	278,7	273,5	98,1	24,6	29,9	121,5	684,7	816,5	119,2
Podlaskie	494,8	502,7	101,6	21,4	26,5	123,8	1060,0	1331,7	125,6
Pomorskie	411,2	416,3	101,2	30,0	34,8	116,0	1233,1	1448,5	117,5
Śląskie	201,6	200,5	99,5	24,8	34,0	137,1	500,4	681,8	136,3
Świętokrzyskie	274,1	267,3	97,5	19,9	28,1	141,2	546,7	752,1	137,6
Warmińsko-mazurskie	437,6	491,8	112,4	27,2	30,1	110,7	1191,8	1478,4	124,1
Wielkopolskie	1076,2	1073,5	99,8	27,7	36,5	131,8	2976,9	3919,0	131,6
Zachodniopomorskie	508,5	496,9	97,7	29,8	34,6	116,1	1514,5	1717,6	113,4

a/ szacunek wstępny

**Tabl. 9. Rzepak i rzepik
Ogółem**

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2006	2007 ^{a/}	2006 = 100	2006	2007 ^{a/}	2006 = 100	2006	2007 ^{a/}	2006 = 100
Polska	623,9	690,8	110,7	26,5	25,9 - 27,2	97,7 - 102,6	1651,5	1786,5 - 1880,5	108,2-113,9
Dolnośląskie	84,5	96,2	113,9	28,5	25,3	88,8	241,0	243,0	100,8
Kujawsko-pomorskie	79,7	89,5	112,3	26,4	29,9	113,3	210,4	268,1	127,4
Lubelskie	28,6	33,4	116,8	23,1	23,6	102,2	66,0	78,8	119,5
Lubuskie	18,7	25,8	138,0	24,3	28,1	115,6	45,5	72,4	159,3
Łódzkie	11,5	12,2	105,9	21,1	24,5	116,1	24,3	29,9	122,8
Małopolskie	3,0	2,9	96,3	27,6	27,4	99,3	8,3	7,9	95,6
Mazowieckie	21,2	25,5	120,2	25,6	27,2	106,3	54,2	69,2	127,7
Opolskie	64,3	63,2	98,3	28,9	29,9	103,5	186,0	188,9	101,6
Podkarpackie	11,6	12,7	109,8	21,7	21,8	100,5	25,0	27,7	110,7
Podlaskie	3,9	3,2	81,3	19,2	26,6	138,5	7,5	8,5	112,7
Pomorskie	51,3	51,4	100,2	28,2	30,1	106,7	144,5	154,5	106,9
Śląskie	15,0	15,0	100,1	26,0	28,4	109,2	39,0	42,6	109,3
Świętokrzyskie	4,1	4,2	103,4	21,3	25,2	118,3	8,6	10,6	122,5
Warmińsko-mazurskie	56,1	60,5	107,7	23,5	24,3	103,4	131,8	147,0	111,5
Wielkopolskie	83,7	91,6	109,5	29,1	28,3	97,3	243,4	258,9	106,4
Zachodniopomorskie	86,8	103,6	119,4	24,9	26,3	105,6	216,1	272,7	126,2

a/ szacunek wstępny